

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3

e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. 12 415 60 11 Internet: <http://www.stat.gov.pl/krak>

Informacja sygnałna - Nr 15

Data opracowania - listopad 2013 r.

OCHRONA ZDROWIA W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W 2012 R.

Przedmiotem opracowania jest opieka medyczna sprawowana w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej oraz przychodniach i praktykach lekarskich udzielających porad w zakresie świadczeń ambulatoryjnych. Przedstawione są także podstawowe informacje dotyczące: kadry medycznej, pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego oraz działalności aptek i punktów krwiodawstwa.

W województwie małopolskim w 2012 r. (według stanu w dniu 31 XII) jako uprawnionych do wykonywania zawodu medycznego zarejestrowanych było: 11,8 tys. lekarzy, 3,3 tys. lekarzy dentystów, 23,8 tys. pielęgniarek, 2,9 tys. położnych, 3,1 tys. farmaceutów i 1,2 tys. diagnostów.

W końcu 2012 r. **w ochronie zdrowia pracowało** (w głównym miejscu pracy): 7,7 tys. lekarzy i 1,2 tys. lekarzy dentystów oraz 2,6 tys. farmaceutów (bez techników farmacji).

Personel medyczny reprezentowało też 17,9 tys. pielęgniarek, spośród których 5,5 tys. posiadało wyższe wykształcenie (w tym 1,7 tys. tytuł magistra pielęgniarstwa). Do grupy pracowników medycznych zaliczono również 1,9 tys. położnych (0,7 tys. z wykształceniem wyższym, w tym 0,1 tys. z tytułem magistra położnictwa).

W skład kadry medycznej wchodził także inni pracownicy. Do grupy pracowników z wyższym wykształceniem, zaliczało się między innymi: 1,5 tys. fizjoterapeutów, 0,9 tys. diagnostów laboratoryjnych i innych pracowników zatrudnionych w pracowniach diagnostycznych, 0,5 tys. psychologów. Personel ze średnim wykształceniem licznie reprezentowali: technicy elektroradiologii (0,8 tys.), technicy analityki medycznej (0,7 tys.), technicy fizjoterapii (0,7 tys.) i ratownicy medyczni (0,6 tys.).

Na 10 tys. osób zamieszkujących województwo przypadało: 23,0 pracujących lekarzy (*w kraju 22,1*), 3,7 — dentystów (*3,2*), 53,4 — pielęgniarek (*54,9*).

Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. w województwie małopolskim funkcjonowało 75 **szpitali ogólnych**. W placówkach tych do dyspozycji pacjentów przygotowanych było 15,0 tys. łóżek. Na 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 45 łóżek, czyli średnio 224 osoby na 1 łóżko, *podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 49 (204 osoby na 1 łóżko)*. Przeciętnie 1 łóżko w ciągu roku wykorzystywane było przez 254 dni (*w kraju — 246*).

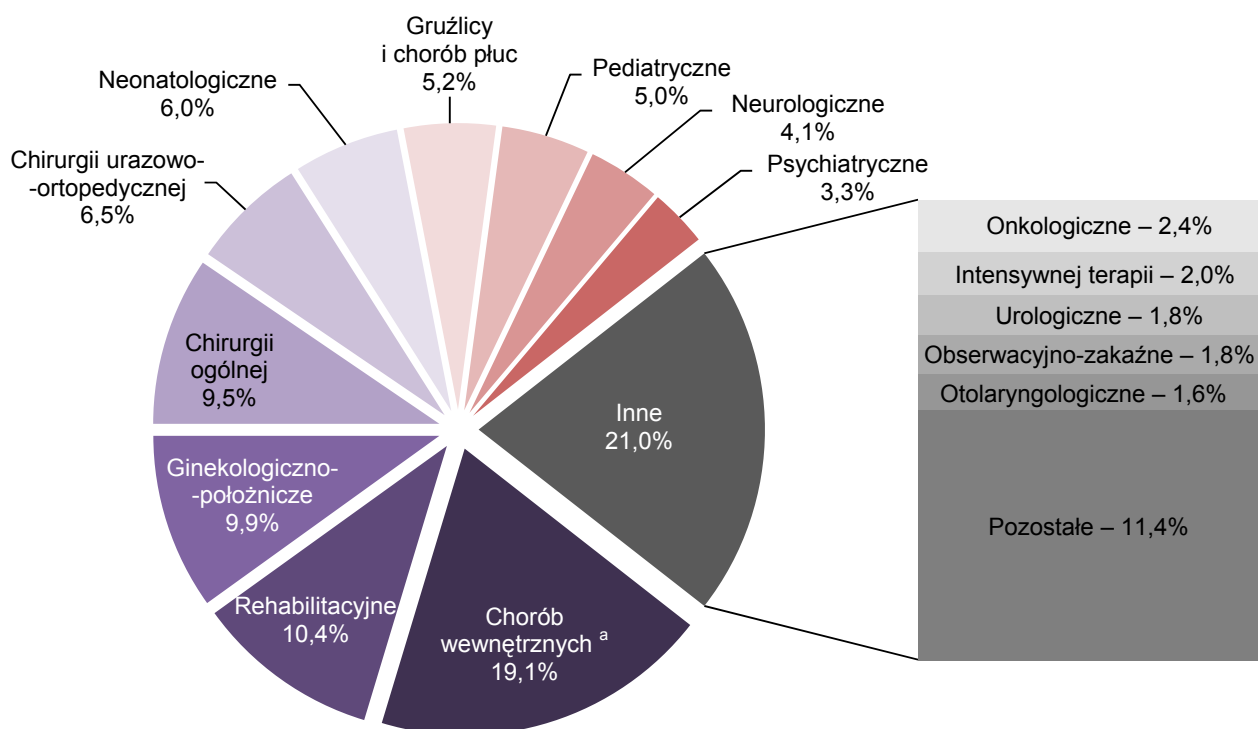
TABL. 1. ŁÓŻKA I LECZENI W SZPITALACH OGÓLNYCH WEDŁUG WYBRANYCH STACJONARNYCH ODDZIAŁÓW W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Łóżka stan w dniu 31 XII		Leczeni (łącznie z ruchem międzyoddziałowym)	
	ogółem	w tym dla dzieci i młodzieży do lat 18	ogółem	w tym dzieci i młodzież do lat 18
OGÓŁEM	14952	2889	644413	137271
w tym na oddziałach:				
Chirurgii ogólnej	1422	49	73396	1459
Chirurgii urazowo-ortopedycznej	972	112	41473	12083
Chorób wewnętrznych	2860	154	143001	6283
w tym kardiologicznych	719	70	47720	964
Ginekologiczno-położniczych	1482	32	88582	244
Gruźlicy i chorób płuc	773	121	22582	4230
Neonatologicznych	890	890	37871	37871
Neurologicznych	612	42	24981	1738
Onkologicznych	362	59	22731	3518
Pediatrycznych	742	742	33649	33522
Psychiatrycznych	489	20	5456	254
Rehabilitacyjnych	1556	178	17568	2161

Z ogólnej liczby dostępnych łóżek, dla dzieci do lat 18 przeznaczonych było 2,9 tys. (19,3%). Klinikom udostępniono 2,3 tys. łóżek (15,4%). Dla pacjentów wymagających intensywnej opieki medycznej przygotowanych było 0,7 tys. łóżek, a dla objętych intensywnym nadzorem kardiologicznym — 0,2 tys.

WYKRES 1. STRUKTURA ŁÓŻEK W SZPITALACH OGÓLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW ODDZIAŁÓW W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z łózkami na oddziałach kardiologicznych.

Oddziały kardiochirurgiczne charakteryzowały się najwyższą średnią liczbą łóżek przypadającą na 1 oddział, wynoszącą 62. Na 1 oddziale psychiatrycznym jaki i chorób wewnętrznych (bez kardiologii, gdzie na 1 oddział przypadały 24 łóżka) znajdowały się przeciętnie 44 łóżka. Jeden oddział gruźlicy i chorób płuc dysponował średnio 39 łózkami, ginekologiczno-położniczy — 37, rehabilitacyjny — 36, podczas gdy średnia dla wszystkich oddziałów łącznie wyniosła 29.

W 2012 r. we wszystkich szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym leczonych było 644,4 tys. osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym). Dzieci do lat 18 stanowiły 21,3% pacjentów. Najwięcej osób wymagających leczenia przebywało na oddziałach chorób wewnętrznych (łącznie z kardiologią) — 22,2% wszystkich leczonych stacjonarnie. Znaczny odsetek, wynoszący 13,7%, stanowiły pacjentki przyjęte na oddziały ginekologiczno-położnicze. Udział osób poddanych leczeniu w ramach działalności oddziałów chirurgii ogólnej wyniósł 11,4%, a chirurgii urazowo-ortopedycznej — 6,4%.

Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym wyniósł 6 dni. Najdłużej na leczeniu przebywali pacjenci oddziałów: psychiatrycznych (28 dni), rehabilitacyjnych (26 dni), odwykowych (24 dni) i dla przewlekle chorych (18 dni).

Na 10 tys. mieszkańców województwa ze szpitalnej opieki medycznej skorzystały 1923 osoby (dla kraju relacja ta wyniosła 2164).

Szpitalne ogólnie dysponowały 139 stanowiskami dializacyjnymi (stan w dniu 31 XII). W ciągu roku wykonano 119,7 tys. dializ, a liczba osób dializowanych wyniosła 2,0 tys.

W 2012 r. placówki świadczące **opiekę stacjonarną długoterminową** przyjęły 7,3 tys. osób i byli to głównie pacjenci zakładów opiekuńczo-leczniczych (69,8%). Przeciętnie 1 pacjent przebywał w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym 229 dni, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym (bez psychiatrycznych) — 163 dni, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym psychiatrycznym — 314 dni, w hospicjum — 64 dni.

TABL. 2. PLACÓWKI OPIEKI STACJONARNEJ DŁUGOTERMINOWEJ W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Miejsca stacjonarne	Pacjenci objęci opieką	
	stan w dniu 31 XII		ogółem	w tym kobiety
OGÓŁEM	44	2824	7261	4521
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	34	2548	5069	3415
w tym psychiatryczne	3	206	237	179
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	2	97	147	96
Hospicja	8	179	2045	1010

Na terenie województwa, według stanu w dniu 31 XII 2012 r., działały 3 **zakłady całodobowej opieki psychiatrycznej**, do których zaliczały się 2 szpitale psychiatryczne i 1 ośrodek MONAR. Łączna liczba łóżek rzeczywistych we wszystkich obiektach wyniosła 1,1 tys. Przeciętnie 1 łóżko wykorzystywane było przez 355 dni. W ciągu roku leczeniem objęto 12,0 tys. osób. Średni czas pobytu pacjenta na leczeniu psychiatrycznym wyniósł 32 dni.

Zakłady **lecnictwa uzdrowiskowego** w 2012 r. przyjęły 90,3 tys. kuracjuszy. W trybie stacjonarnym leczono 81,3 tys. pacjentów (90,1%), a w ambulatoryjnym — 9,0 tys.

Większość zakładów stacjonarnego lecnictwa uzdrowiskowego stanowiły sanatoria uzdrowiskowe (83,3%). Z usług świadczonych w tych placówkach skorzystało 82,3% kuracjuszy stacjonarnych. Średni czas pobytu pacjenta w sanatorium uzdrowiskowym wyniósł 16 dni, a w szpitalu uzdrowiskowym — 22.

TABL. 3. STACJONARNE ZAKŁADY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Szpitala uzdrowiskowe	Sanatoria uzdrowiskowe
Placówki ^a	42	7	35
Łóżka ^a	5660	1237	4423
Kuracjusze leczenia stacjonarnego	81347	14369	66978
w tym kobiety	48056	6736	41320
w tym dzieci i młodzież do lat 18	5924	3869	2055
Kuracjusze leczenia ambulatoryjnego	411	173	238
w tym kobiety	153	111	42
w tym dzieci i młodzież do lat 18	224	57	167

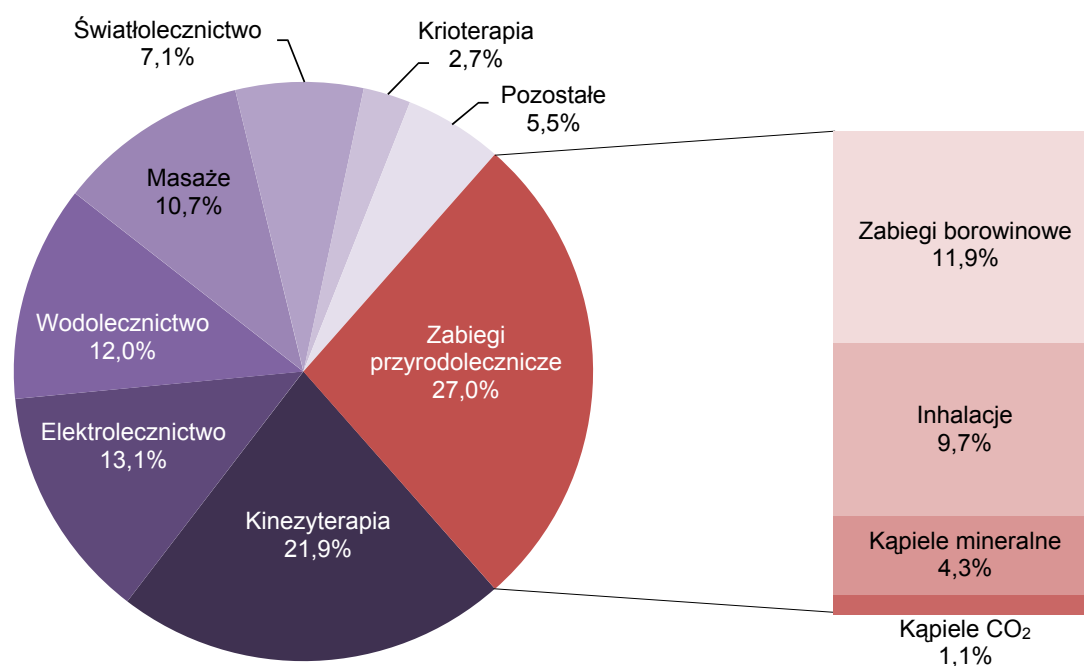
a Stan w dniu 31 XII.

Poza stacjonarnymi zakładami działalność w zakresie leczenia uzdrowiskowego, prowadziły 4 przychodnie uzdrowiskowe (według stanu w dniu 31 XII), w których w trybie ambulatoryjnym przyjęto 5,7 tys. pacjentów (63,1% wszystkich leczonych ambulatoryjnie w placówkach leczenia uzdrowiskowego) i udzielono 10,2 tys. porad.

W końcu 2012 r. istniało 10 zakładów przyrodoleczniczych, przy czym 2 działały jako odrębne jednostki organizacyjne, a 8 funkcjonowało jako komórka organizacyjna szpitala lub sanatorium uzdrowiskowego bądź przychodni uzdrowiskowej.

Pacjenci leczenia uzdrowiskowego skorzystali z różnorodnych zabiegów leczniczych. Łącznie w 2012 r. wykonano 3873,0 tys. różnych zabiegów, przy czym 174,3 tys. w samodzielnych zakładach przyrodoleczniczych. Najczęściej wykonywanym zabiegiem była kinezyterapia, którą zastosowano 848,3 tys. razy. Często wykonywano też elektrolecznictwo (506,7 tys. zabiegów) i wodolecznictwo (467,0 tys.). Zabiegi przyrodolecznicze, do których zaliczane są: kąpiele mineralne, kąpiele CO₂, zabiegi borowinowe i inhalacje, zastosowano 1046,1 tys. razy i stanowiły 27,0% ogółu wykonanych zabiegów. Z zabiegów zaliczanych do tej grupy skorzystało 84,0 tys. kuracjuszy.

WYKRES 2. STRUKTURA ZABIEGÓW LECZNICZYCH W ZAKŁADACH LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO WEDŁUG RODZAJÓW ZABIEGÓW W 2012 R.

Działalność w ramach **ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** w końcu grudnia 2012 r. prowadziły 1882 placówki — 1647 przychodni i 235 praktyk zawodowych (indywidualnych, indywidualnych wyłącznie w miejscu wezwania, indywidualnych specjalistycznych, indywidualnych specjalistycznych wyłącznie w miejscu wezwania i grupowych) realizujących świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych. Większość przychodni zlokalizowanych było w miastach (1112 placówek, tj. 67,5%). Na ogólną liczbę praktyk składało się 27 praktyk lekarskich i 208 stomatologicznych. W miastach funkcjonowały 124 praktyki, z tego 20 lekarskich i 104 stomatologiczne.

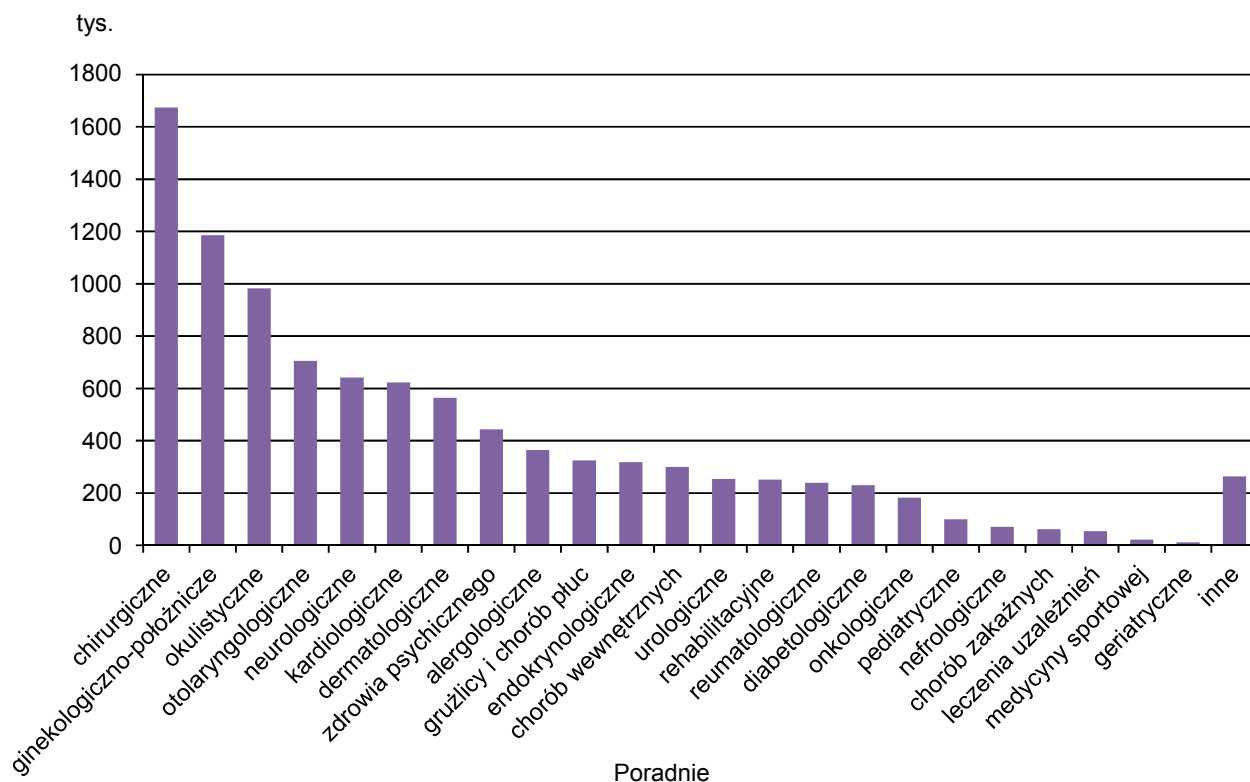
TABL. 4 PORADY AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ^a W MIASTACH I NA WSI W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Udzielone			
		w miastach		na wsi	
		razem	w tym w przychodniach	razem	w tym w przychodniach
w tysiącach					
OGÓŁEM	25886,0	20242,2	19911,5	5643,7	5395,0
Lekarskie	22913,7	17924,6	17820,9	4989,2	4955,2
Stomatologiczne	2972,2	2317,6	2090,5	654,6	439,8

a Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielonymi pacjentom niehospitalizowanym.

W 2012 r. udzielono 25886,0 tys. porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Porady ambulatoryjne udzielone w izbach przyjęć szpitali ogólnych, pacjentom niehospitalizowanym, stanowiły 1,8% (476,9 tys.). Porad tych nie uwzględniają informacje przedstawione w dalszej części opisu dotyczącego ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

WYKRES 3. PORADY UDZIELONE PRZEZ LEKARZY SPECJALISTÓW WEDŁUG RODZAJÓW PORADNI W 2012 R.

We wszystkich przychodniach i praktykach zawodowych udzielono łącznie 22436,9 tys. porad lekarskich, w tym 9865,5 tys. w poradniach specjalistycznej opieki zdrowotnej. Najwięcej porad udzielonych przez lekarzy specjalistów odnotowano w poradniach chirurgicznych (1674,5 tys., tj. 17,0% ogólnej liczby porad specjalistycznych), przy czym 46,5% (778,2 tys.) z nich udzielono w poradniach chirurgii urazowo-ortopedycznej.

W poradniach podstawowej opieki zdrowotnej lekarze udzielili 12571,4 tys. porad (56,0% porad lekarskich) w tym 269,1 tys. (2,1%) w ramach wizyt domowych. Dzieciom i młodzieży do lat 18 udzielono 3148,5 tys. porad (25,0%), a osobom starszym w wieku 65 lat i więcej — 3553,6 tys. (28,3%).

Lekarze dentyści udzielili 2972,2 tys. porad w tym w poradniach: stomatologicznych — 2510,3 tys. (84,5%), ortodontycznych — 165,5 tys. (5,6%), chirurgii stomatologicznej — 154,9 tys. (5,2%).

Jeden mieszkaniec województwa skorzystał średnio z prawie 8 porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, przy czym prawie z 7 udzielonych przez lekarzy i 1 — przez dentystów.

Pomoc medyczną w nagłych przypadkach, według stanu w końcu 2012 r., świadczyło 112 zespołów ratownictwa medycznego: 66 podstawowych, 45 specjalistycznych i 1 lotniczy. Skład osobowy zespołów to: 282 lekarzy, 165 pielęgniarek, 794 ratowników medycznych i 234 innych osób.

TABL. 5 MEDYCZNE DZIAŁANIA RATOWNICZE W 2012 R.

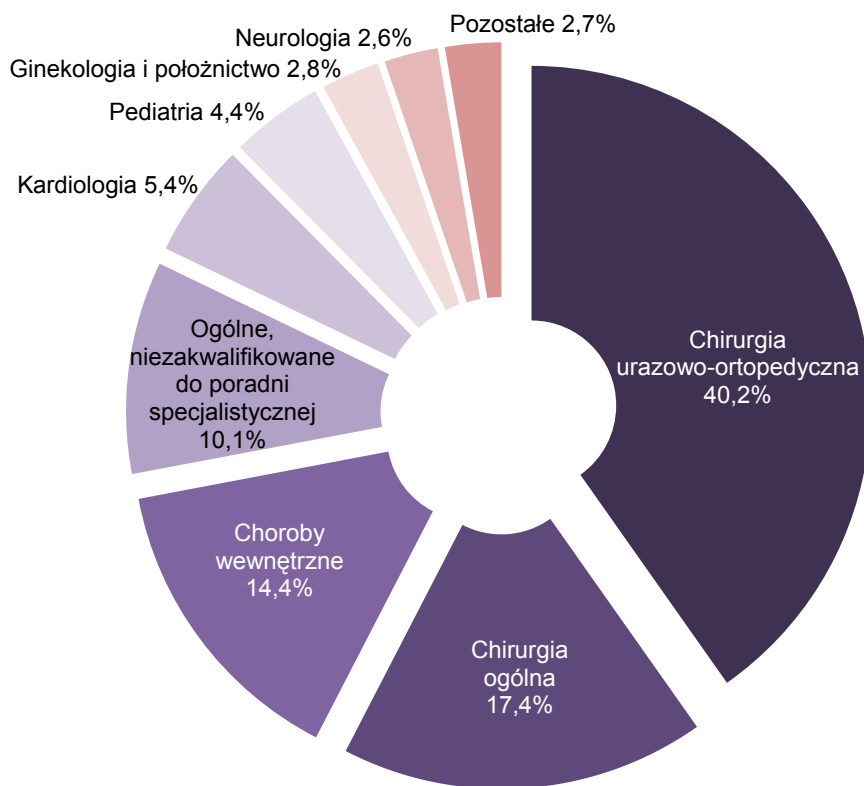
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miejsce zdarzenia				
		ruch uliczno-drogowy	praca	szkoła	dom	inne
Wyjazdy na miejsce zdarzenia	214964	14073	3062	1628	157173	39028
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego	216176	14307	3077	1637	157861	39294
w tym kobiety	97347	4401	1323	525	78250	12848
w tym:						
dzieci i młodzież do lat 18	13883	1606	15	1220	7891	3151
osoby w wieku 65 lat i więcej ...	92533	2147	179	29	79895	10283

W 2012 r. w ramach ratownictwa medycznego odnotowano 215,0 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, z których 73,1% przypadło na wyjazdy do zdarzeń, które zaszły w domu. Zdarzenia w ruchu uliczno-drogowym spowodowały 6,5% wyjazdów, w pracy poszkodowanego — 1,4%, a w szkołach — 0,8%. Na 1000 mieszkańców województwa świadczenia zdrowotnego na miejscu zdarzenia udzielono 65 osobom.

Świadczeń opieki zdrowotnej osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego udzielano także w 20 szpitalnych oddziałach ratunkowych. Z pomocy doraźnej skorzystać można było również w 7 izbach przyjęć. W jednostkach tych z pomocy udzielonej w trybie ambulatoryjnym skorzystało 479,6 tys. osób. Wśród pacjentów, którym udzielono świadczenia zdrowotnego 21,2% stanowiły dzieci i młodzież w wieku do lat 18. Udział osób starszych, w wieku 65 lat i więcej, wyniósł 19,6%. Najwięcej poszkodowanych wymagało pomocy w zakresie chirurgii urazowo-ortopedycznej — 192,9 tys. osób.

Szpitalne oddziały ratunkowe prowadziły także leczenie w trybie jednego dnia. W ramach tej działalności przyjęto 137,8 tys. pacjentów.

**WYKRES 4. STRUKTURA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH UDZIELONYCH OSOBOM
W TRYBIE AMBULATORYJNYM W IZBACH PRZYJĘĆ
I SZPITALNYCH ODDZIAŁACH RATUNKOWYCH W 2012 R.**

Sprzedaż leków i środków medycznych w 2012 r. (stan w dniu 31 XII) prowadziło 1114 aptek (1112 ogólnodostępnych i 2 zakładowe) oraz 128 punktów aptecznych. Dyżury nocne pełniły 192 apteki, przy czym 158 (82,3%) placówek sprawowało dyżury okresowe, a 34 — stałe.

W aptekach i punktach aptecznych w końcu grudnia 2012 r. pracowało 5735 osób w tym 2416 magistrów farmacji i 2498 techników farmaceutycznych.

W końcu 2012 r. w województwie małopolskim na 1 aptekę ogólnodostępną przypadało przeciętnie 3016 osób (*w kraju — 3211*).

Na rzecz zakładów świadczących opiekę zdrowotną pracowały punkty **krwiodawstwa**. W 2012 r., według stanu w dniu 31 XII, działalność prowadziło jedno Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa posiadające 16 oddziałów terenowych. Do placówek tych w ciągu roku zgłosiło się 49,7 tys. krwiodawców. Łącznie pobrano 93,2 tys. jednostek krwi pełnej (1 jednostka równa się 450 ml), wyprodukowano 92,8 tys. jednostek koncentratu krwinek czerwonych (1 jednostka równa się około 280 ml) i 93,0 tys. jednostek osocza (licząc w jednostkach świeżo mrożonego osocza — 1 taka jednostka odpowiada 200 ml). Dla celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych pobrano 96,3 tys. donacji krwi lub jej składnika, w tym 93,8 tys. donacji krwi pełnej. Przedstawione informacje Narodowego Centrum Krwi dotyczące krwiodawstwa nie uwzględniają danych MON i MSW.

Źródła informacji:

- *Dane dotyczące personelu medycznego podano na podstawie sprawozdawczości GUS, MZ, MON i MSW.*
- *Informacje o szpitalach ogólnych pochodzą ze sprawozdawczości MZ i MSW.
Od 2012 r. dane o szpitalach ogólnych obejmują placówki MON oraz MSW i w związku z tym nie są w pełni porównywalne z danymi przedstawionymi w latach ubiegłych. Poza tym dane o szpitalach obejmują również placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.*
- *Dane na temat opieki psychiatrycznej pochodzą z Instytutu Psychiatrii i Neurologii.*
- *Podstawowym źródłem informacji o lecznictwie uzdrowiskowym jest badanie GUS prowadzone na formularzu ZD-2 (Sprawozdanie z lecznictwa uzdrowiskowego, stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej – z uwzględnieniem placówek MON). Od 2012 r. dane publikacyjne uzupełniono o informacje ze sprawozdawczości MSW.*
- *Od 2012 r. informacje dotyczące ambulatoryjnej opieki zdrowotnej prezentowane są na podstawie badania GUS na formularzu ZD-3 (Sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej) przy uwzględnieniu przychodni MON oraz danych ze sprawozdawczości MSW. Przedstawiona liczba porad zawiera zatem porady udzielone w przychodniach resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych i nie jest w pełni porównywalna z poprzednio opublikowaną.*
- *Pomoc medyczna w nagłych przypadkach została omówiona na podstawie badania GUS na formularzu o symbolu ZD-4 (Sprawozdanie z pomocy doraźnej i ratownictwa medycznego).*
- *Na podstawie badania GUS na formularzu ZD-5 (Sprawozdanie apteki i punktu aptecznego) przedstawiono informacje o aptekach i punktach aptecznych. Dane nie uwzględniają aptek szpitalnych zaopatrujących w leki i środki medyczne stacjonarne zakłady opieki zdrowotnej.*

Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych zagadnień można znaleźć w publikacjach tematycznych wydawanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Opracowanie: Dorota Król, Urząd Statystyczny w Krakowie, tel. (18) 33 04 914.

Konsultacja: Ośrodek Statystyki Zdrowia i Ochrony Zdrowia